

РЕЦЕНЗІЯ ОФІЦІЙНОГО РЕЦЕНЗЕНТА

*кандидата медичних наук, доцента, доцента ЗВО кафедри педіатрії
№ 1 Вінницького національного медичного університету
ім. М.І. Пирогова Мазур Олени Геннадіївни на дисертаційну роботу
Власенко Вікторії Олександрівни на тему: «Оптимізація ранньої
діагностики та катамнестичного спостереження передчасно
народжених дітей з гіпоксично-ішемічним ураженням головного
мозку», представлену до захисту в разову спеціалізовану вчену раду
ДФ 05.600.164 при Вінницькому національному медичному університеті
ім. М.І. Пирогова, яка створена відповідно до наказу ректора ЗВО
ВНМУ ім. М.І. Пирогова № 55 від 27 березня 2026 року на підставі
рішення Вченої ради ВНМУ ім. М.І. Пирогова протокол № 9 від
26 березня 2026 року з правом прийняття до розгляду та проведення
разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
за спеціальністю 228 «Педіатрія»*

Ступінь актуальності обраної теми.

Передчасне народження є провідною причиною неонатальної смертності та дитячої інвалідності і залишається однією з найважливіших медико-соціальних проблем сучасної неонатології та педіатрії. Щороку у світі народжується близько 15млн передчасно народжених дітей, що становить приблизно 10–11% усіх новонароджених (WHO; 2023; Reproductive Health. 2025). Значний прогрес у розвитку неонатальної інтенсивної терапії, сприяли підвищенню виживання дітей з ДММТ та НММТ при народженні. Проте, збільшення виживання цієї категорії пацієнтів супроводжується зростанням частоти віддалених порушень нейророзвитку, що визначає актуальність вивчення причин та механізмів ураження центральної нервової системи у передчасно народжених дітей.

У передчасно народжених немовлят гіпоксично-ішемічне ураження часто поєднується з іншими формами перинатального ушкодження мозку, зокрема внутрішньшлуночковими крововиливами, перивентрикулярною лейкомаляцією та дифузним ушкодженням білої речовини, що суттєво погіршує прогноз для подальшого нейропсихічного розвитку дитини (Aslihan Kose Cetinkaya, 2025).

Відомо, що значна частина структурних та функціональних порушень головного мозку може проявлятися лише через кілька місяців або навіть років після народження, тому особливого значення набуває удосконалення підходів до катамнестичного спостереження передчасно народжених дітей, оскільки раннє виявлення відхилень нейророзвитку дозволяє своєчасно розпочати програми раннього втручання, реабілітації та медико-психологічної підтримки.

Таким чином, висока поширеність передчасного народження, значний ризик формування гіпоксично-ішемічного ушкодження головного мозку, тяжкі віддалені неврологічні наслідки та відсутність достатньо ефективних алгоритмів раннього прогнозування несприятливого нейророзвитку визначають актуальність дисертаційної роботи, щодо удосконалення підходів до ранньої діагностики та оптимізації катамнестичного спостереження передчасно народжених дітей з гіпоксично-ішемічним ураженням головного мозку.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Дисертаційна робота Власенко Вікторії Олександрівни виконана на високому науковому рівні та відповідає сучасним вимогам до дисертаційних досліджень. Автором проведено ґрунтовний аналіз сучасної наукової літератури, який охоплює 289 джерел вітчизняних та зарубіжних авторів, що дало змогу всебічно висвітлити сучасний стан досліджуваної проблеми, обґрунтувати актуальність обраної теми, а також чітко сформулювати мету та завдання дослідження, які направлені на удосконалення діагностики гіпоксично-ішемічного ураження головного мозку у передчасно народжених дітей.

Представлені публікації відображають основні результати проведеного дослідження та свідчать про достатній рівень наукової підготовки автора. Зокрема, автором підготовлено та опубліковано 17 наукових праць, серед яких 5 статей включено до міжнародної наукометричної бази Scopus та 1 стаття, яка входить до наукових фахових видань України, з них 1 стаття у моноавторстві, 8 наукових праць опубліковано в матеріалах міжнародних науково-практичних конференцій (України, Швейцарії, Швеції, Іспанії). Отримано 3 свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір. Перелік публікацій за темою дисертації є достатнім та тим, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 341 від 21 березня 2022 р., № 502 від 19 травня 2023 р. та № 507 від 3 травня 2024 р.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях.

У дисертаційній роботі отримано нові наукові результати, що поглиблюють сучасні уявлення про патогенетичні механізми формування гіпоксично-ішемічного ураження головного мозку у передчасно народжених дітей та розширюють можливості його ранньої діагностики і прогнозування віддалених наслідків. На основі комплексного аналізу анамнестичних даних, особливостей перебігу гестації та пологів, а також результатів катамнестичного спостереження розширено уявлення про фактори ризику розвитку тяжких форм гіпоксично-ішемічного ураження головного мозку у передчасно народжених дітей.

Вперше в Україні визначено референтні значення рівнів убіквітин карбокситермінальної гідролази L1 (UCH-L1) та нейрофіламенту легкого ланцюга (NEFL) у сироватці крові здорових доношених новонароджених без ознак ураження центральної нервової системи.

Вперше в Україні доведено діагностичне та патогенетичне значення убіквітин карбокситермінальної гідролази L-1 (UCH-L1) як біомаркера нейронального ушкодження та нейрофіламенту легкого ланцюга (NEFL) як біомаркера аксонального ушкодження при гіпоксично-ішемічному ураженні головного мозку у передчасно народжених дітей.

Вперше в Україні автором проведено комплексну оцінку прогностичної цінності рівнів UCH-L1 та NEFL у ранньому неонатальному періоді щодо ризику затримки психомоторного розвитку на першому році життя за шкалою Гріффітс.

Опубліковані праці відображають основні положення та ключові результати дисертаційної роботи і достатньо повно висвітлені у наукових публікаціях автора.

Наукова обґрунтованість та відповідність темі дисертації отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Представлена дисертаційна робота Власенко Вікторії Олександрівни виконана на високому науковому рівні. Здобувач продемонструвала глибоке розуміння предмета дослідження, володіння сучасними методологічними підходами та здатність до критичного аналізу наукової інформації. Результати дослідження отримані на основі проспективного одноцентрового когортного дослідження, до якого було залучено достатню кількість передчасно народжених дітей з моменту народження до скорегованого віку 12 місяців з помірними та тяжкими проявами гіпоксично-ішемічного ураження головного мозку та групу практично здорових новонароджених. У роботі продемонстровано вміння чітко формулювати мету та завдання дослідження, обґрунтовувати вибір методів, здійснювати аналіз отриманих результатів і формулювати науково обґрунтовані висновки.

Практичні рекомендації ґрунтуються на отриманих результатах дослідження та мають практичну спрямованість для удосконалення ранньої

діагностики та прогнозування нейророзвиткових порушень у передчасно народжених дітей із гіпоксично-ішемічним ураженням головного мозку.

Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

В цілому рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності можна оцінити як високий. Для реалізації чітко поставленої мети та завдань дослідження автором застосовано комплекс сучасних клінічних, лабораторних, інструментальних методів дослідження та актуальних методів статистичного аналізу (ліцензована програма статистичної системи "Statistica 6.1), що дозволило забезпечити достовірність отриманих результатів та обґрунтованість зроблених висновків і практичних рекомендацій, які узагальнюють основні результати дослідження, відповідають поставленим завданням та відображають основні положення дисертації.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Отримані результати дослідження мають важливе теоретичне та практичне значення для неонатології та педіатрії. На основі комплексного аналізу анамнестичних даних, особливостей перебігу гестації та пологів, а також результатів катамнестичного спостереження розширено сучасні уявлення про фактори ризику та патогенетичні механізми розвитку гіпоксично-ішемічного ураження головного мозку у передчасно народжених дітей.

Визначено референтні значення рівнів убіквітин карбокситермінальної гідролази L-1 (UCH-L1) та нейрофіламенту легкого ланцюга (NEFL) у сироватці крові здорових новонароджених і доведено їх патогенетичне та діагностичне значення як біомаркерів нейронального й аксонального ушкодження при гіпоксично-ішемічному ураженні головного мозку у передчасно народжених дітей.

Практичне значення роботи полягає в обґрунтуванні доцільності використання визначення рівнів убіквітин карбокситермінальної гідролази L-1

(UCH-L1) та нейрофіламенту легкого ланцюга (NEFL) у складі комплексного діагностично-прогностичного алгоритму раннього виявлення ураження центральної нервової системи у передчасно народжених дітей. Отримані результати також обґрунтовують необхідність катамнестичного спостереження з оцінкою психомоторного розвитку за шкалою Гріффітс протягом першого року життя.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Результати дисертаційного дослідження мають практичну цінність та впроваджені в навчальний процес та в практичну діяльність закладів охорони здоров'я України. Отримані дані можуть бути використані для впровадження у клінічну практику визначення рівнів біомаркерів убіквітин карбокситермінальної гідролази L-1 (UCH-L1) та нейрофіламенту легкого ланцюга (NEFL) у сироватці крові як показників раннього виявлення нейронального та аксонального ушкодження головного мозку у передчасно народжених дітей.

Дисертант рекомендує використання шкали Гріффітс для оцінки показників психомоторного розвитку передчасно народжених дітей віком до 1 року, що сприятиме ранньому виявленню його затримки (свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір «Шкала оцінки показників психомоторного розвитку передчасно народжених дітей віком до 1 року» № 138681 від 18.08.2025).

Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

Рукопис дисертації було перевірено на наявність можливих порушень правил академічної доброчесності програмним засобом «StrikePlagiarism». Встановлено, що текст є оригінальним, не виявлено плагіату, самоплагіату, фабрикавання, фальсифікування даних чи будь яких інших порушень принципів академічної доброчесності.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Власенко Вікторії Олександрівни на тему: ***«Оптимізація ранньої діагностики та катамнестичного спостереження передчасно народжених дітей з гіпоксично-ішемічним ураженням головного мозку»***, що представлена на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 228 «Педіатрія», є завершеною самостійною науковою працею, що має наукову новизну, теоретичну та практичну значущість. Робота у повній мірі відповідає вимогам до дисертації доктора філософії, які зазначені у Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами та оформлена відповідно до наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а Власенко Вікторія Олександрівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 228 «Педіатрія».

Рецензент

к.мед.н., доцент,

доцент ЗВО кафедри педіатрії № 1

ВНМУ ім. М.І. Пирогова

Олена МАЗУР